

Микола ЦИБ В історії нашої Церкви є багато оборонців своєї віри. Чимало з них сміли во йшли на муки і смерть, щоб дати свідоцтво вірності Богові і своїй Церкві. Їх намагалися зламати різними тортурами, залякували муками, а коли це не допомагало, придумували найрізноманітніші знущання, наслідком яких були каліцтва і смерть. Так засвідчували свою віру незчисленні знані і незнані мученики. Інші наслідували святого апостола Павла, котрий вважав, що померти мученицькою смертю краще для нього, однак для оборони і підтримки інших - краще жити. Були в історії Церкви й інші, ісповідники віри, котрі упродовж багатьох років були переслідувані за свої переконання. У постійних утисках перебували й ті, хто їм допомагав. Це також мученики, але тихі. До таких тихих мучеників належав і блаженної пам'яті о. Северин Гнатюк. Життєпис о.

Северина

Народився о. Северин Гнатюк 28 грудня 1918 року в с. Савчин Сокальського району Львівської області в заможній, національно свідомій родині. Був наймолодшою, шостою дитиною у сім'ї. За проханням п'ятирічного Северина мати відвела його до школи, в якій він виявляв кращі знання за старших від нього однокласників. Закінчив гімназію шістнадцятирічним юнаком і відразу 29 серпня 1935 року вступив на новіціат у Крехівський монастир. По тому навчався в Кристинополі (сучасний Червоноград), Добромилі, Лаврові, Крехові і вже через два роки, 25 квітня 1937 р. складає перші монаші обіти. 11 липня 1942 року брат Северин складає торжественні монаші обіти перед Чудотворною іконою Богородиці, яку після багатьох років переховування знову було повернено у Кристопіль. Незважаючи на початок Другої світової війни, братові Северину все ж таки вдалося закінчити філософсько-богословські студії. Діяльність о. Северина як душпастиря

27 грудня 1942 року в Перемишлі, в Катедрально-му храмі Різдва Івана Хрестителя був поставлений в сан священства єпископом-помічником Перемиської єпархії Григорієм Лакотою (нині блаженним). 1944 року о. Северина було направлено в Добромильський монастир, де до другого приходу більшовиків у Галичину виконував священниче служіння, надавав духовну опіку вірним довколишніх сіл: П'ятниця, Тарнава і Поляна.

Наслідки Львівського псевдособору для УГКЦ

Після сумнозвісного Львівського псевдособору 1946 року почалося гоніння священників, нищення та закриття храмів, насильницьке запровадження російського «православ'я», підпорядкованого державним органам. Це були воєнні часи. Німці, гнані радянською армією, верталися на захід.

Сталін запроваджував щодо Церкви, особливо Греко-Католицької, царську політику. За часів Російської імперії там, де ступала царська армія, була переслідувана Греко-Католицька Церква. Зробив так і Сталін. Ще війна не закінчилася, а вже підготований радянськими спецслужбами зрадник о. Гавриїл Кос-тельник поїхав у Москву. Митрополит Йосип Сліпий вислав його з іншими представниками митрополії, щоб налагодити відносини Греко-Католицької Церкви з державою і держави із Церквою. Після повернення делегації у Львів не минуло і три місяці, як усі наші єпископи були заарештовані, а церковна влада передана о. Костельникові. Арешти продовжувалися. Не обминула більшовицька навала і Добромильський монастир.

Поневіряння, страждання та смерть о. Северина

За відмову прийняти російське православ'я о. Ро-зумійко, ігумен Добромильського монастиря, був висланий на 25 років заслання в Сибір. Обов'язки ігумена лягли на плечі о. Гнатюка. Його викликали у райком партії, у відділ з релігійних справ, вимагаючи

«підписати православ'я». Після категоричної відмови о. Гнатюка, було опломбовано церкву, бібліотеку, всі приміщення монастиря. Отець Северин не мав де жити, бо монастирі в Крехові, Кристинополі, Лаврові були вже закритими, а його родинне село після операції «Вісла» відійшло до Польщі і про його родину не було ніяких відомостей. Однак, як гласить народна мудрість: «Світ не без добрих людей». О. Северина прийняла одна родина у с. П'ятниця, хоча і наражалась на переслідування. Господиня цієї християнської родини - Ольга Волошин - прийняла його на проживання, хоч у тій хаті жили ще і мама, і сестра, і двоє маленьких дітей. Вона клопоталася, щоб виробити прописку для о. Северина, але у відповідь чула лише погрози тюрмою за те, що опікується «уніатом». За домом, де проживав о. Северин Гнатюк, завжди спостерігали агенти КГБ. Щотижня, інколи два-три рази на тиждень прокуратура, міліція, КГБ проводили систематичні обшуки. Так о. Северин опинився під домашнім арештом. Обшуки і допити підірвали стан його здоров'я. Крім нервових хворіб, він почав втрачати зір. Добрі лікарі допомогли виробити довідки про те, що о. Северин не придатний до далеких подорожей, тому влада не могла вивезти його в Сибір.

Незважаючи на нелюдські умови, загрозу неволі, матеріальні нестатки, о. Северин підпільно служив людям з навколишніх міст і сіл, котрі звертались до нього з духовними потребами. При закритих вікнах і дверях хати він хрестив дітей, вінчав наречених, служив Літургії... Крім того, о. Северин готував дітей до Святого Причастя, багато працював з молоддю, підготовляв і навчав майбутніх підпільних священників (серед них: оо. Удича, Пихуніва, Шереметко, Ми-хаїла і Богдана Волошина). Відомо, що о. Северин Гнатюк зцілював людей своїми молитвами, за його допомогою оздоровилося багато людей, хоч лікарі були безсилі.

У 1962-63 роках, коли вийшов закон про «тунеядство», згідно із рішенням районної влади, о. Северина мали вислати у Казахстан на примусові роботи. Щоб уникнути цього, отцеві треба було влаштуватися на роботу в колгосп, бо не було більше ніякої праці. За цих обставин голова колгоспу терміново скликав управу і отця прийняли в колгосп, назначивши садівником (за це пізніше голова отримав догану). Отець Северин дуже старанно виконував свої обов'язки садівника так, що сад став одним із найкращих в районі, бо від нього колгосп отримував найбільші прибутки. Як наслідок, обласне управління по садівництву призначило о. Гнатюка районним інспектором по садівництву. На новій роботі о. Северин міг спілкуватися з людьми, заходити в гості до інших, сповідати, вінчати молодих людей, спілкуватися з молоддю, навчати...

Проте попередні важкі умови життя давалися взнаки. Здоров'я о. Северина погіршилося: цукровий діабет, глаукома. Після операції на очі - остаточно втратив зір, отримав параліч ніг, а тому знову був змушений лежати у ліжку. Найважче о. Северин переживав сліпоту, не маючи можливості ні читати, ні писати. Усі старання лікарів були безуспішними. Хоч о. Северин і був важкохворим, однак ніколи не нарікав на свій стан. Любив повторювати, що згоден з волею Бога, Котрий хоче випробувати його віру до кінця, Котрому присягнув на вірність та заради Кого відрікся від усяких земних благ. Терплячи сильні болі, переносив їх без нарікань.

23 березня 2004 року, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у вічність. Тіло поклали в землю дождати воскресіння мертвих, а душа повернулася до дому Отця Небесного, щоб почути з уст Христових: «Прийди слуго добрий і вірний, увійди в радість Господа твого і там молися за тих, кого залишив на землі: за дім Волошинів, за села П'ятницю, Тарнаву, Поляну, Доброміль, за поширення і закріплення католицької віри і за Державу

українського народу».

Похоронено о. Северина Гнатюка на монастирському цвинтарі у м. Добромилі. На похороні були присутні три єпископи, численне священство, монахи і монахині, котрі прийшли попрощати та супроводити у останню путь свого співбрата та учителя. Було й чимало вірних, котрим він служив, молився, давав духовні науки, був духовним отцем, навчаючи бути вірним Христові і Його Церкві.

Плоди діяльності о. Северина сьогодні

Отець Северин був дуже освіченою людиною. Він вільно володів п'ятьма іноземними мовами - польською, німецькою, грецькою, латинською, староеврейською. У часі підпілля самостійно вивчив англійську, французьку і російську мови. Писав вірші та оповідання. Отець дуже гарно малював (написані ним ікони досі збереглися). Робив переклади з іноземних мов і готував конспекти для навчання священиків у підпіллі. Також мав гарний голос і навчав священиків літургійного співу. Саме на прикладі таких вірних служителів Христової Церкви ми мали б формувати свою ієрархію вартостей.

Сьогодні є вже багато осіб, котрі прагнуть увіко-вічнити особу о. Северина в монументальних спорудах. Це проявилось зокрема в тому, що рішенням сесії Старосамбірської районної ради, яка відбулася 22 червня 2010 року, Тарнавській ЗСШ I-II ступенів присвоєно ім'я о. Северина Гнатюка. Пам'ять про цього духовного вчителя і наставника, Людини з великої літери буде вічною!

Микола ЦИБ. Отець Северин Гнатюк - тихий мученик Старосамбірщини// СЛОВО № 3 (43) 2010, с.30-31